

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/210/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513207160
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8513207160.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členiek senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Zlady Simkovej v právnej veci žalobkyne S. N., nar. X.X.XXXX, bytom I. č. XXX, XXX XX I., občianka SR, pr. zast. JUDr. Martou Konkoľovou, advokátkou AK so sídlom Jarmočná 79, 064 01 Stará Ľubovňa, proti žalovanému I. N., nar. XX.X.XXXX, bytom I. č. XXX, XXX XX I., občan SR, pr. zast. Mgr. Marošom Ježíkom, advokátom AK so sídlom Mnoheľova 17, 058 01 Poprad v konaní o zriadenie vecného bremena, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 2C/169/2013-86 zo dňa 14.07.2014 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu 1. stupňa okrem výroku o trovách konania.

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu 1.stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I. žalobu zamietol a II. žalobkyňu uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Právne odôvodnil súd prvého stupňa svoje rozhodnutie ust. § 151n ods. 1,3, § 151o ods. 1, § 129 ods. 1,2, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výrok o trovách konania ust. § 142 ods. 1 a § 151 ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O.s.p.).

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v danej veci nie je splnenou podmienka dobromyseľnosti nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu práva užívania prednej časti rodinného domu a prechodu a prejazdu cez pozemok žalovaného žalobkyňou.

Súd zdôraznil, že v konaní nebola preukázaná existencia dohody o zriadení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktorá by zakladala oprávnené presvedčenie žalobkyne, že vykonáva právo jeho držby. Absencia takejto dohody znamená, že niet právneho dôvodu alebo právneho základu, že držba vecného bremena (práva užívania prednej časti rodinného domu a práva prechodu cez pozemok) je dobromyseľná a oprávnená.

Právo vecného bremena nebolo zriadené v rámci dedičského konania po manželovi žalobkyne a otcovi žalovaného dedičským rozhodnutím sp. zn. D 285/87 a nebolo zriadené ani v žiadnom inom právnom titule a nevyplýva ani z údajov uvedených v katastri nehnuteľností. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa bola prítomná pri prejednaní dedičstva po jej nebohom manželovi, musela mať vedomosť o tom, že

rodinný dom so súp. č. XXX (ktorý pozostáva z dvoch častí) a príslušnými pozemkami zdedil jej syn, čiže žalovaný, ktorý sa stal výlučným vlastníkom týchto nehnuteľností.

Pretože niet ani len domnelého titulu (existujúceho ale neplatného), od ktorého by si žalobkyňa odvodzovala svoj nárok, v konaní nebola preukázaná ani prvá zákonná podmienka vydržania práva vecného bremena, splnením ostatných podmienok pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sa súd už nezaoberal.

Ak aj žalovaný trpí užívanie prednej časti rodinného domu a prechod a prejazd žalobkyne cez svoj pozemok, ide o výprosu, t. j. žalovaný nenamietal prechodu a prejazdu žalobkyne cez svoj pozemok, i keď na to nemala žiadne oprávnenie, najmä preto, že žalobkyňa je matkou žalovaného.

Pretože žalobkyňa nemohla byť dobromyseľná v tom, že jej patrí vecné bremeno v podobe užívania prednej časti rodinného domu a v podobe prechodu cez nehnuteľnosť vo vlastníctve žalovaného, nemohlo dôjsť z jej strany k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.

Nakoľko zo skutočností plynúcich z dokazovania vykonaného súdom vyplýva, že žalobkyňa existenciu svojho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré mala nadobudnúť vydržaním nepreukázala, súd prvého stupňa rozhodol tak, že jej žalobu zamietol.

Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie právo proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Na základe tohto ustanovenia súd priznal žalovanému ako úspešnému účastníkovi právo na náhradu trov konania od neúspešnej žalobkyne v zmysle § 151 ods. 7 O.s.p. v rozsahu 100 %, keďže mal plný úspech vo veci s tým, že po právoplatnosti tohto rozsudku súd rozhodne o výške náhrady trov konania samostatným uznesením.

Proti tomuto rozsudku včas podala odvolanie žalobkyňa. Navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie alebo aby zmenil rozsudok a vyhovel návrhu v plnom rozsahu, zároveň, aby žalobkyňu priznal trovy prvostupňového, ako aj odvolacieho konania. Žalobkyňa nesúhlasila so záverom súdu prvého stupňa. Uviedla, že vydržanie je nutné posudzovať s ohľadom na okolnosti a povahu každého jednotlivého prípadu, čo v tomto prípade súd nezohľadnil, ani neposudzoval. Žalobkyňa manžel zomrel tragicky a nečakane dňa 12.07.1987. Už mesiac po smrti bolo vykonané a právoplatné rozhodnutie o dedičstve, kde všetko zdedil syn poručiteľa a celé BSM bolo poňaté do dedičstva a manželke, teda žalobkyňu bola priznaná pohľadávka vo výške 91.610,- Kčs a každej dedičke, boli ešte dve dcéry a manželka mal žalobca vyplatiť dedičský podiel v sume 23.633,- Kčs. Nikdy žalobca toto nevykonal a nikomu nič nevyplatil. Predmetom dedičstva bol rodinný dom z roku 1929, t.j. tá časť rodinného domu, ktorá je dnes zapísaná na LV č. XXXX, ktorý je súčasťou spisu. Stav fakticky so stavom právnym v katastri nehnuteľnosti nie je v súlade. Rodinný dom č. súpisné XXX je zapísaný na parcele KN - C č- 711/1 a v tomto žije žalobkyňa a zadná časť rodinného domu, ktorú vlastní a užíva žalovaný je postavený na parcele KN - C č. 711/2, vedený na LV č. XX. Dedičské rozhodnutie o tom, že ide o dom postavený v roku 1929 bolo právoplatné. Takéto rozhodnutie si žalobkyňa a prevzala a žila celý život v tom, že ide iba o túto časť domu. Preto bola podaná na súd žaloba o určenie, že nehnuteľnosť - samostatná časť rodinného domu postavená v rokoch 1955 až 1956, ktorá je postavená na parcele KN-C č. 711/1 patrí do dedičstva. Až preštudovaním spisu, do ktorého bol pripojený dedičský spis D 285/87 žalobkyňa zistila, že znaleckým posudkom bola ohodnotená tak predná časť domu na parcele č. 711/1, ako aj zadná časť domu postavená na parcele KN - C č. 711/2. Z toho dôvodu zobrala späť časť návrh a to, že predná časť domu patrí do dedičstva po jej manželovi. Pri rozhodovaní sa súd nevyporiadal so všetkými dôkaznými prostriedkami. Nesprávne zhodnotil dôkazy samostatne, ako aj v ich vzájomnej súvislosti a na základe takto vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyňa nadobudla právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním. Do držby vstúpila najneskôr 14.08.1987. Po celý čas bola oprávneným držiteľom nepretržite a neprerušene. Vydržanie je jedným zo spôsobov, ktorými sa vlastníctvo nadobúda, ak sú splnené zákonom ustanovené podmienky a pritom nemusí byť urobený žiadny právny úkon a nemusí nastať ani žiadna iná skutočnosť. Na to mal súd prihliadať z úradnej povinnosti. Prvou podmienkou je uplynutie vydržacej lehoty, druhou je,

aby po celú dobu trvala oprávnená držba, ktoré žalobkyňa spĺňala. Žalobkyňa spĺňa aj podmienky držby podľa § 129 a § 130 Občianskeho zákonníka. S vecou práva vecného bremena nakladala ako so svojou vlastnou. V roku 2000 jej dcéra, ktorá bola maloletá, keď zomrel otec Y., nar. XX.XX.XXXX bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony pre vážnu duševnú poruchu presenilnú demenciu a zostala nevládnou, ktorú treba krmieť, prebaľovať a nosiť. Žalobkyňa ju vzala do opatrovníctva a v tom čase musela zrekonštruovať prednú časť domu, aby to bol bezbariérový byt, všetko sama financovala, ani v tom čase ju nenapadlo, že táto časť domu jej nepatrí. Preto žalobkyňa tvrdí, že je držiteľom oprávneným a dobromyseľným, lebo nielen že ona mala takéto subjektívne pocity, že je držiteľkou týchto nehnuteľností, ale aj jej celé okolie, teda so zreteľom na všetky okolnosti, ktoré žalobkyňa popísala tvrdí, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu jej vzniklo. Platné právo nevyžaduje k oprávnenej držbe žiadny titul. Ide len o to, aby držiteľ bol so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že je subjektom držaného práva. Otázka existencie dobrej viery sa posudzuje z hľadiska objektívneho. Pokiaľ ide o vecné bremeno z práva prechodu, či už peši alebo vozom, či motorovými prostriedkami po parcele KN-C č. 710, treba dodať, že ide o dvor, ktorým je potrebné sa dostať do rodinného domu, ale aj k parcelám, ktoré sú po konci pozemkov, ktoré vlastní žalovaný a k nim taktiež nie je iná prístupová cesta. Žalobkyňa celý život chodila po dvore, ale v poslednom čase jej syn, teda žalovaný bráni vo výkone tohto práva, teda vo veku 80 rokov s nevládnou dcérou sa vlastne stáva bezdomovkyňou.

Súd prvého stupňa pri vydaní rozsudku vo výroku o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. Žalobkyňa má za to, že mal rozhodnúť v zmysle § 150 ods.1 O.s.p., podľa ktorého ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať, pretože ide o rodinný spor. Matka žalovaného je stará žena a chcela by dožiť život vo svojom. Treba prihliadnúť aj na to, že po dedičskom konaní žalovaný nezaplatil ani jednej z dedičiek to, na čo bol sám zaviazaný.

K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za vecne správne, preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok potvrdil a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods.2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 11.11.2015 a zistil, že odvolanie žalobkyne čo do veci samej dôvodné nie je, dôvodné je však čo do výroku o trovách konania.

Podľa ust. § 151o Občianskeho zákonníka, vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.

Podľa ust. § 129 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Držať možno veci, ako aj práva, ktoré pripúšťajú trvalý alebo opätovný výkon.

Podľa ust. ust. § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Podľa ust. § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnuťnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

Predmetom tohto konania je vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu spočívajúcemu v užívaní prednej časti rodinného domu postaveného na parcele KN-C č. 711/1 a v práve prechodu žalobkyne pešo, vozom aj motorovými prostriedkami na vedľajšiu cestu cez pozemok žalovaného - parc. KN C č. 710 zapísanému na LV č. XXXX pre k. ú. I..

Ust. § 205 ods. 2 O.s.p. taxatívne určuje dôvody ktorými možno odôvodniť odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej. Nesprávny skutkový záver súdu prvého stupňa, tak ako ho namietala žalobkyňa vo svojom odvolaní, je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, ak súd pri hodnotení dôkazov nepostupuje podľa kritérií uvedených v ust. § 132 až § 135 O.s.p., teda jednotlivé dôkazy a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti nehodnotí z hľadiska ich vierohodnosti, pravdivosti a významu pre posúdenie veci z právneho hľadiska.

Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, ak dôjde k omylu súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Za mylnú aplikáciu právnych predpisov sa považuje použitie iného právneho predpisu než sa správne mal použiť alebo aplikácia správneho právneho predpisu, ale jeho nesprávny výklad.

Súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a správne rozhodol. Na skutkových zisteniach súdu prvého stupňa, ktoré zodpovedajú vykonanému dokazovaniu sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Správne je i právne posúdenie veci súdom prvého stupňa.

Z výpisu z LV č. XXXX k.ú. I. vyplýva, že žalovaný je okrem iného vlastníkom parcely registra „C“ č. 710 o výmere 287 m² ako aj rodinného domu súpisné číslo XXX postaveného na parcele 711/1. Uvedené nehnuteľností, žalovaný nadobudol na základe dedičského rozhodnutia D 285/87 285/87-30/88 a Osvedčením o vydržaní N 323/98-98/99.

Z pripojeného dedičského spisu vyplýva, že v dedičskom konaní po manželovi žalobkyne a otcovi žalovaného sa dedičia dohodli tak, že za preberateľa bol stanovený žalovaný. Zo znaleckého posudku, ktorý je súčasťou dedičského spisu vyplýva, že rodinný dom súp. č. XXX bol postavený v roku 1929, v rokoch 1954 až 1960 bola k starému domu urobená prístavba a aj prístavba - predná časť rodinného domu bola predmetom dedičského konania.

Je nepochybné, že predmetný rodinný dom sa skladá z dvoch častí, keď k pôvodnému domu postavenému v roku 1929 pristavila žalobkyňa so svojim manželom v rokoch 1955-1956 prístavbu, ktorej nebolo pridelené súpisné číslo. V tejto prednej časti rodinného domu súp. č. XXX žila žalobkyňa spolu so svojim manželom. Žalobkyňa po smrti manžela ostala bývať v prednej časti rodinného domu súp. č. XXX, pričom táto predná časť má o. i. aj svoj samostatný vchod, ústiaci do pozemku parc. č. KN C 710 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 287 m² pre k. ú. I.. Vlastníkom tohto pozemku je žalovaný, ktorý k nemu nadobudol vlastnícke právo na základe vyššie uvedeného dedičského rozhodnutia a tiež Osvedčením o vydržaní č. N 323/98-98/99. Žalobkyňa využívala prechod cez tento pozemok bezproblémovo až do roku 2007, keď nastali problémy so žalovaným ohľadom užívania vyššie uvedených nehnuteľností.

Odvolací súd súhlasí s právnym záverom súdu prvého stupňa, že na základe vykonaného dokazovania bolo preukázané, že v danej veci nie je splnená podmienka dobromyseľnosti nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu práva užívania prednej časti rodinného domu a prechodu a prejazdu cez pozemok žalovaného žalobkyňou.

I podľa názoru odvolacieho súdu je podstatnou skutočnosť, že žalobkyňa bola prítomná pri prejednaní dedičstva po jej nebohom manželovi, zároveň bola v konaní aktívna, teda musela mať vedomosť o tom, že rodinný dom súpisné č. XXX s príľahlými pozemkami zdedil jej syn, teda žalovaný, ktorý sa stal výlučným vlastníkom týchto nehnuteľností.

Odvolací súd preto súhlasí i s názorom súdu prvého stupňa, že niet ani len domnelého titulu, od ktorého by si žalobkyňa odvodzovala svoj nárok. V konaní nebola preukázaná ani prvá zákonná podmienka vydržania práva vecného bremena, splnením ostatných podmienok preto nebolo potrebné sa zaoberať.

Odvolací súd poukazuje na ustálenú judikatúru s tým, že posúdenie, či držiteľ v dobrej viere je alebo nie je, je potrebné vždy hodnotiť objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska, teda jeho osobného presvedčenia. Je potrebné vždy vziať do úvahy, či držiteľ pri bežnej, teda normálnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí.

Žalovaný nenamietal prechod a prejazd žalobkyne cez svoj pozemok a užívanie prednej časti nehnuteľnosti. Preto medzi nimi môže existovať iný právny vzťah, ktorý nebráni žalobkyni užívať prednú časť nehnuteľnosti a prechádzať po pozemku žalovaného. Jednou z možností je aj výprosa, ako uviedol súd prvého stupňa, a existujú aj iné možnosti, o ktorých odvolací súd nechce v danom štádiu konania špekulovať i vzhľadom na okolnosť, ktorú popisovala žalobkyňa, teda že zo strany žalovaného nedošlo k výplate podielov ostatných dedičov. Uvedené sa najmä týka i sestry žalovaného, ktorá je pozbavená spôsobilosti na právne úkony a o ktorú sa stará žalobkyňa.

Uvedené však nič nemení na skutočnosti, že žalobkyňa nemohla byť dobromyseľná v tom, že jej patrí vecné bremeno v podobe užívania predmetnej časti rodinného domu a v podobe prechodu cez nehnuteľnosť vo vlastníctve žalovaného, nemohlo tiež dôjsť z jej strany k vydržaniu z práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, tak ako to vyhodnotil súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia.

Súd prvého stupňa vo veci samej, teda okrem výroku o trovách konania správne rozhodol, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 O.s.p. okrem výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

Čo do výroku o trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešnému žalovanému patrí právo na náhradu trov konania od neúspešnej žalobkyne v zmysle § 151 ods. 7 O.s.p. v rozsahu 100 %, keďže mal plný úspech vo veci s tým, že po právoplatnosti tohto rozsudku rozhodne o výške náhrady trov konania samostatným uznesením.

Žalobkyňa namietala použitie ust. § 150 ods. 1 O.s.p. vo vzťahu k trovám konania. Uviedla, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa kedy súd nemusí výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať, pretože ide o rodinný spor. Matka žalovaného, teda žalobkyňa je stará žena a chcela by život dožiť vo svojom. Zároveň znova žiadala prihliadnuť na to, že po dedičskom konaní žalovaný nezaplátil ani jednej z dedičiek to, na čo bol sám zaviazaný.

Súd prvého stupňa sa skutočne čo do výroku o trovách konania nezaoberal použitím ust. § 150 ods. 1 O.s.p. a nevyhodnotil všetky okolnosti danej veci vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným. Pokiaľ by sa touto otázkou zaoberal odvolací súd bez toho, aby účastníci mali možnosť sa k otázke použitia § 150 ods. 1 O.s.p. vyjadriť, mohlo by dôjsť vo vzťahu k nim k porušeniu zásad spravodlivého procesu, prípadne aj k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Preto odvolací súd postupom podľa ust. § 221 ods. 1 O.s.p. s použitím ustanovenia ods. 2 citovaného ustanovenia zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa bude sa zaoberať použitím ust. § 150 ods. 1 O.s.p. vo vzťahu k trovám konania medzi žalobkyňou a žalovaným, tak ako to žalobkyňa namietala vo svojom odvolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa i o trovách odvolacieho konania podľa ust. § 224 ods. 3 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.